

HART VAN DE STAD KRANT

Een uitgave van de Vereniging
voor de Pieters- & Academiewijk
en Levendaal-West

Redactie: R.J. van Cruijssen
J.J.M. Gerritsen

Lay-out: J.J.M. Gerritsen
Foto's: Gemeentearchief

R. v. Gulick

nummer 52

december 1989
oplage 2200 exemplaren

De restauratie van de Witte Poortkazerne, hoek Weddesteeg - Noordeinde, bevindt zich in een eindstadium. Het voormalige militaire complex rond de binnenplaats zal huisvesting bieden aan een architectenbureau en een bureau voor industriële vormgeving. Leiden bezat tot voor kort drie kazernes binnen de singels; de Doelen-, de Morspoort- en de Witte Poortkazerne. Het monumentale deel van de Doelenkazerne (het zgn. Arsenaal), nu bij de rijksuniversiteit in gebruik) en het eveneens monumentale gebouw van de Witte Poortkazerne zijn hiervan bewaard gebleven. De Witte Poortkazerne is in 1826 gebouwd naast de - in 1860 gesloopte - stadspoort, de Witte Poort. De kazerne staat op de vroegere stadswal die toen werd afgegraven. Bij de bouw is gebruik gemaakt van de fundering van de oude stadsmuur voor de westelijke gevel. Een stukje van die dikke stadsmuur is daar nog te zien. Het gebouw heeft tot in de jaren zestig dienst gedaan voor militaire doeleinden. Daarna kreeg het wisselend bedrijfs-, opslag en sociaalkulturele bestemmingen. Het rechter deel aan het Noordeinde diende als woonhuis. De vijf traveën worden bekroond met een driehoekige tympan.

(integraal overgenomen uit Stadswerk nr. 27 1989, met dank aan R. van Gulick)

gekonkretiseerde richtlijnen, maar die u wellicht een beeld geven waar het om zal gaan. Bovendien kunt u in één van deze richtlijnen nu al een aanleiding vinden uit uw eigen omgeving waarvan u denkt: dat zou beter kunnen. Laat u dit dan even aan ons weten; het helpt ons om tot konkretisering te komen van onze ideeën. Wij denken aan:

- het groen (hoe kleinschalig ook)
- de publieks- en kindervriendelijkheid van openbare buitenruimten
- het parkeer- en verkeersbeleid
- afvalvoorziening (gescheiden, milieu)
- onderhoud en kwaliteit historische gebouwen
- verhouding gezins- en kamerbewoning.

Dit is in het kort een opsomming van onze richtlijnen waar we ons het komende jaar op zullen richten. U zult hier in een volgende Hart van de Stad Krant meer over horen.

Om u een indruk te geven van een naar ons idee geslaagde aanpak van een open buitenruimte hebben we de heer Metz, secretaris van de jeu de boules (op z'n Frans eigenlijk "Petanque") vereniging "Heleboule" gevraagd om ons te informeren over het Arsenaalpleintje en hun betrokkenheid daarmee. Zijn informatie heb ik verwerkt in het onderstaande verhaal.

Arsenaalplein, een geslaagde aanpak

Het "braakliggende" terreintje aan het einde van de Rembrandtstraat en ingeklemd tussen het water van de Witte Singel en de hoge gebouwen van de universiteit diende ca. 5 jaar geleden een bestemming te krijgen. Het gebiedje was opgenomen in het "Groene Singelplan" van de gemeente Leiden. Het doel van dit plan was om de oude vestingwallen van Leiden te restaureren en in te richten als openbare groene ruimten. De idee bij de gemeente was om van dit terrein een pleintje te maken waar de activiteit op de voorgrond stond. Los van die activiteit werd een

soort "terras" gemaakt dat aan het water grensde, zodat hier gevist of in de zon gezeten kon worden. De kanonnen die daar zouden worden geplaatst moesten herinneren aan de kazerne, die daar in de omgeving eens gestaan had. Bovendien gaf dit het Arsenaalpleintje het aanzien van een echte verdedigingswal.

Eén van de medewerkers van de directie Groen had in een andere stad het voorbeeld gezien van een jeu de boules terreintje in de binnenstad. Het leek hem een geslaagd idee om dat ook met het Arsenaalpleintje te doen. Hiervoor zou een speciale en dure toplaag aangebracht worden, waardoor de waterafvoer geen probleem zou zijn, maar het onkruid geen kans kreeg. Aldus geschiedde.

Het plein werd ingericht, mooie grote lindebomen werden geplant en de dure, grijze toplaag werd aangebracht. In 1985 kreeg de vereniging Heleboule een uitnodiging van de gemeente om behulpzaam te zijn bij het organiseren van een tournooi tussen het College van B & W van Leiden en het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Leiden. Dit tournooi zou worden gehouden ter gelegenheid van het in gebruik nemen van het Arsenaalplein.

De vereniging heeft hier graag gehoor aan gegeven en het werd een succesvolle en actieve opening.

Enige tijd later ontving de vereniging de vraag van de directie Groen om enige uren per week op het Arsenaalplein te komen spelen. Dit, omdat er nog niet veel gebruik van het jeu de boules veldje werd gemaakt. Hoewel de vereniging haar eigen speelveldje had, is zij toch op deze vraag ingegaan. Maar dit leverde al gauw praktische problemen op. Omdat de bedoeling van dit veld de bewoners onbekend was, dit ook nergens aangegeven stond en er in de omgeving gebrek was aan openbare "groene" ruimten, werd dit veldje al gauw als hondspeel- en uitlaatplaats gebruikt. Aan het herhaaldelijk aandringen van mij om een

KOOYKER
sinds 1863
Boekhandels:
Breestraat 93, 2311 CK Leiden.
Tel. 071-160500.
Leidse Plein AZL,
Rijnsburgerweg 10, 2333 AA Leiden.
Tel. 071-160515.

COMPAENEN
TOBACCONISTS

**LEREN
PIJPROKEN?**

Neem er
de tijd
voor!

Marcella Bus
Korevaarstraat 3
Leiden.

fm

Doenzastraat 21
2311 GZ Leiden
Tel. 120727/144208
de Kempenaerstraat 28
2341 GM Oegstgeest
Tel. 172308/154916

Caud'Art
SCHOONHEIDSSALON

Jacqueline van Heteren
Lange Brug 30
2311 TM LEIDEN
071 - 122 395

académie
scientifique de beauté - Paris

bordje bij het veld te plaatsen met de vermelding dat het hier om een jeu de boules veldje ging, werd geen gehoor gegeven. Door de vele bolussen van honden was jeu de boules niet meer mogelijk. Het NRC schreef hier in de zomer 1987 nog een aardig verhaal over met als titel "Boules tussen de bolussen?". Door de vele mesthopen tierde het onkruid inmiddels ook welig, ondanks het feit dat dit door die dure topdag niet kon! Het terreintje werd weer gereduceerd tot een braakliggend veldje. De bewoners namen hier geen genoegen mee. Begin 1988 werd er een bewonersvergadering belegd op uitnodiging van de gemeente, want die zat inmiddels flink met hun "dure" veldje in de maag. Ook de besturen van de vereniging Heleboule en van de wijkvereniging waren uitgenodigd. Het resultaat van deze avond was dat er besloten werd een hek om het terrein heen te zetten en een honderooster aan te brengen, teneinde de honden te weren. Om het terrein meer mogelijkheden te geven werd er ook een basketball-paal neergezet. In het hekwerk zouden twee ingangen zijn en de topdag van het veldje zou worden vernieuwd.

Zeer snel na deze toezeggingen van de gemeente werden de afspraken waargemaakt. Vanaf het voorjaar 1988 speelt de vereniging Heleboule weer op het Arsenaalplein op donderdag- en zaterdagmiddag en op dinsdagavond, uiteraard voor zover het weer het toelaat. De leden van de vereniging hebben met de gemeente de afspraak dat zijzelf de rommel, zoals papier en blikjes, van het veldje opruimen. Daartegenover staat dat de vereniging gratis gebruik maakt van het veld. Bovendien geeft zij instructielessen aan geïnteresseerden en voor het geval u dit nog niet wist, bij het café/restaurant De Grote Beer kunt u het materiaal huren voor zo maar een keertje spelen.

Deze samenwerking tussen de vereniging en de gemeente vindt de wijkvereniging zeer geslaagd. Het Arsenaalplein blijft er verzorgd uitzien.

De toegezegde hondenuitlaatstrook (HUS) is nu ook gereed en is te vinden in het Rembrandtpark achter de Rembrandtstraat. Het moet gezegd worden, nadat het hek geplaatst was zijn er zelden of nooit meer honden gesignaleerd op het veldje. Ik kijk vanuit mijn raam op het veld en kan dus zeggen dat tot op de dag van vandaag de samenwerking perfect verloopt.

Jon Zijlstra
met dank aan de heer Metz.

Terugblik

Dit wordt een verhaal over de kern van de Pieterswijk, het verleden en het heden, over de inventiviteit van bewoners met hun restauraties, het instandhouden van een historisch goed, dat, gezien in het perspectief van de tijd, altijd kort in ons bezit is. Ook de stedelijke overheid als hoeder van het culturele erfgoed en haar eigenzinnigheid komt ter sprake.

Toch eerst een woord van hulde aan de bewoners van de gerestaureerde panden, de laatst overgeblevene, van het Begijnhof aan het Rapenburg.

Een korte geschiedenis vooraf.

De Universiteit wilde graag deze kleine pandjes afbreken, die geruime tijd leegstaand, gekraakt waren. De wijkvereniging kreeg van die afbraakplannen lucht en vroeg, middels een schrijven aan de toenmalige wethouder, C. Waal, om deze pandjes op de stedelijke monumentenlijst te plaatsen. Binnen 14 (!) dagen was dat beklonken, tot grote ergernis van de Universiteit en tot vreugde van de krakers. Bij wethouder Waal, thans burgemeester van Deventer, kon dat gebeuren.

De invloed van de wijkvereniging op het "Structuurplan voor de binnenstad" en op het Bestemmingsplan was groot en werd ook mogelijk gemaakt, met alle redelijkheid van onze kant en van overheidszijde. Het gevoel "Inspraak" te hebben maakten de uren en dagen die bestuurders van de wijkvereniging in die plannen staken, de moeite waard en gaf redelijk voldoening, al was niet alles wat men inbracht bespreekbaar of haalbaar, maar toch! Terugkomend op het Begijnhof, de voldoening dat deze pandjes behouden konden blijven, is groot, al is natuurlijk het doorzettingsvermogen van de voormalige krakers het belangrijkste. Een kleine kern van hen heeft het wonder verricht om met zeer bescheiden middelen en met hulp van velen dit te bereiken: gerestaureerde pandjes van het Falyde Begijnhof, een restant van een groot complex.

FALYDE BEGIJNHOF, Detail van de kaart van Pieter Bast uit 1600

Als we als wijkvereniging een Erepennig hadden te vergeven, dan zou die hier op zijn plaats zijn. Een compliment dus, en aan de bewoners goed wonen en geluk toegewenst.

Meer dan 10 jaar het voorzitterschap van de Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal-west uitoefenen was fijn om te doen en er is in die tijd veel gebeurd. Het "Structuurplan voor de binnenstad", de 3 bestemmingsplannen Pieterswijk, Academiewijk en Levendaal-west en het Verkeerscirculatieplan waren enorm belangrijke en tijdvetende onderwerpen.

Helaas is het Verkeerscirculatieplan het meest omstreden gebleven en vormt het verkeer nog steeds een groot probleem in de wijken. Ook het Parkeerplan lijkt een haast niet op te lossen probleem te zijn. Ad hoc gedeelten van de binnenstad autovrij maken is geen oplossing en met kreten op dit gebied los je niets op. Een nieuw verkeerscirculatieplan en een parkeerplan zijn urgent. Nu is het voor bewoners, restaurants en winkeliers een onhoudbare situatie.

Toch is er veel gedaan aan de structurele verbetering van de binnenstad, zoals de restauratie van de wallekanten, de vernieuwbouw van de Nonnen- en de Doelenbrug, de aanleg van rioleringen. De renovatieplannen van de eind 70-er jaren gaan nog steeds door en het aanzien van de stad Leiden heeft daardoor een enorme "facelift" gekregen.

Hierbij moeten alle burgers, die hun huizen opknapten of restaureerden vooral niet worden vergeten. Dat gaat met grote financiële offers gepaard ondanks de te verkrijgen subsidies.

Als middelpunt van alles de Pieterskerk, die in 1982 met een groot feest zijn restauratie afsloot en met vele activiteiten het hoofd boven water probeert te houden. Voortdurend onderhoud vraagt van allen een enorme inzet, een cultuurmonument moet doorgegeven worden.

Bladerend door een afstudeerproject van Renzo Wiedes (TH Delft) van december 1983, leest men in kort bestek de wordingsgeschiedenis van Leiden, die rond het jaar 1000 begon met een nederzetting langs de Rijn, ongeveer op de plaats van de Breestraat, en zijn vervolg vond in de bouw van de Burcht in 1056, met de grafelijke nederzetting, het grafelijk huis, hoeven, een kapel (nu Pieterskerk) en de gevangenis rond 1100. In 1121 werd de kapel ingewijd door Godebaldus, de bisschop van Utrecht.

Graaf Floris V is in 1254 in Leiden geboren in het Grafelijk Huis de Lokhorst of de donjon van 't Gravensteen. Geografisch is er in dit gebied weinig veranderd, het huis Lokhorst is afgebroken en binnen de rooilijn volgebouwd met huizen.

In 1377 werd een begin gemaakt met de bouw van een nieuw koor van de Pieterskerk, in 1398 kwam de 110 m hoge toren gereed en in 1426 werd de kerk opnieuw ingewijd. Op 14 juni 1400 werd toestemming verkregen van de graaf voor de uitbreiding van het kerkhof en in 1427 was het kerkhof ommuurd en bestraat.

Waarom nu deze geschiedenis in vogelvlucht van het oudste ofwel het belangrijkste gebied van Leiden? Waakzaamheid!! De wijkvereniging moet opkomen voor de belangen van de bewoners en dat op allerlei gebieden. We weten ze allemaal en ze zijn hiervoor al genoemd. Alert zijn op al deze gebieden is niet doenlijk zonder te weten wat er in de wijken leeft en gebeurt. De overheid attenderen op problemen is een eerste vereiste, maar je moet goed beslagen ten ijs komen en van de inspraak gebruik maken in alle organen, die zich bij de gemeente daartoe lenen.

Helaas wordt inspraak niet voldoende gehoord, omdat de besluitvorming dan al een hele weg is gegaan, omgeven met voorbereidingsbesluiten en in de politiek besproken, alvorens de burger aan bod komt. Natuurlijk spelen bij inspraakprocedures persoonlijke belangen mee, maar een wijkvereniging is daar wars van en heeft ook geen politiek belang in het oog te houden.

De burger heeft over het algemeen een gezond oordeel over zaken, die hem aangaan, evenals een wk, die daarbij ook nog eens over de grenzen van zijn eigen wijk kijkt.

Een van de laatste zaken waarbij hele procedures werden voorgebakken en waar de wijkvereniging op in ging, is het bouwplan op de hoek Pieterskerkhof/Muskadelsteeg.

En dit nu is waarom ik het hele scala van jaartallen rond de Pieterskerk weer eens heb opgeschreven.

Er is volkomen en absoluut onjuist geoordeeld in deze historische omgeving, onzorgvuldig nagedacht hoe gebouwd moet worden. Het is een eigen creatie waarvoor de omgeving ter zijde is geschoven, omdat "nieuwbouw moet kunnen in een historische binnenstad", zoals diverse instellingen telkens beweren.

Een bezwaarschrift van de wijkvereniging vertegenwoordigt de mening van een grote meerderheid van de bewoners!

Als de mening van burgers van tafel wordt

geveegd door middel van voorbereidingsbesluiten en juridische spitsvondigheden omdat een paar mensen hun zin willen hebben, is dat een kwalijke zaak. Als reële inspraak, waar vele mensen achter staan, al terzijde wordt geschoven, dan is het houden van een referendum zonder consequenties voor de gemeentelijke overheid ook zinloos. Nogmaals, iets nieuws bouwen zonder dat de omgeving wordt geschaad is een moeilijke opgave. We kunnen als bewoners ons hart vast houden met straks wellicht nieuwbouw op de plaats van de school op het Pieterskerkhof; er wordt uiteindelijk al verlekkerd naar gekeken. Bewoners en bestuur van de wk: let op uw zaak en laat nieuwbouw het enige stadsplein van Leiden niet verpesten.
BLIJF WAAKZAAM!!

R.J. van Cruijsen

Ongeveer de helft van deze maand zal de walkant en de riolering van het Rapenburg gerestaureerd en vernieuwd worden. Het gaat hier om het gedeelte tussen de Kaiserstraat en de Douzastraat. Het hele karwei wordt in twee fases geklaard. Als eerste wordt het gedeelte tussen de Vliet en de Kaiserstraat onder handen genomen. Men hoopt hiermee in de maand maart 1990 klaar te zijn. Dit is echter sterk afhankelijk van de (winterse) weeromstandigheden. De tweede fase is het gedeelte tussen de Vliet en de Douzastraat. Men verwacht hier rond juli 1990 mee klaar te zijn. Vanzelfsprekend zal er gedurende deze werkzaamheden niet gearkeerd kunnen worden. Ook voetgangers en fietsers zullen enige nadelen van de werkzaamheden ondervinden. De bomen die er nu staan worden gekapt. Na de werkzaamheden zullen er nieuwe bomen van enig formaat geplaatst worden. Ook de huidige lantaarns zullen vervangen worden door de historische Leidse lantaarns. Gedurende de werkzaamheden zullen zij geplaatst worden langs de huizen.

Afscheid van Jacques van Cruijsen

Op 17 november 1989 ontving het bestuur van de heer R.J. van Cruijsen de volgende brief:

Geacht bestuur,

Na meer dan 10 jaar voorzitter te zijn geweest van de Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West, is het mijns inziens tijd voor misschien een andere visie of beleid en zeker voor een nieuwe voorzitter.

De datum van 31 december a.s. lijkt mij geschikt om 1 januari 1990 een nieuw tijdperk met een nieuwe voorzitter te starten.

Dit sluit niet uit dat U altijd een beroep op mij kunt doen. Ik wens U allen veel succes in een nieuwe periode.

Hoogachtend,

R.J. van Cruijsen Jr.

Deze brief kwam uiteraard niet als een verrassing, want Jacques van Cruijsen had al eerder gevraagd om tijdelijk zijn functie niet te hoeven uitoefenen en daar in kleine kring aan toegevoegd dat hij overwoog om per 31 december af te treden. Op de volgende ledenvergadering zal dat dan ook officieel gebeuren. Maar als iemand zo lang verbonden is geweest aan het bestuur van de wijkvereniging - en meestentijds nog als voorzitter ook - dan ben je toch ook wel een beetje nieuwsgierig naar zijn herinneringen en zijn visie op de jaren die achter hem liggen. Wij hebben daar samen een uurtje over gepraat. Het resultaat ervan willen wij U niet onthouden.

Jacques is in januari 1975 in Leiden op het Rapenburg komen wonen. Hij kende in Leiden vrijwel niemand en toen hij in de daarop volgende zomer hoorde van een initiatief tot oprichting van een wijkcomité besloot hij naar de eerste ledenvergadering te gaan. De toen gekozen voorzitter, Korthals Altes, en secretaris, Doove, vroegen hem of hij ook iets wilde doen. Hij was daar wel toe bereid, niet vermoedend dat het ertoe zou leiden dat hij enkele maanden later al voorzitter zou worden.

In die tijd was Jan Doove het gezicht en de stem van de wijk en Jacques had daar ook groot respect voor. Maar dat verhinderde hem niet om soms stevig tegenspel te leveren, ook als dat een lichte wrijving tot gevolg had. Jan Doove had overigens wel eenzelfde soort gevoel voor wat de wijkvereniging zou moeten zijn en daarin vonden zij elkaar. Dat gevoel zou je kunnen omschrijven als iets tussen Oudvaderlands, Oranje en

VOOR AL UW DRUKWERK

. BOEKDRUK . LICHTDRUK
. KLEIN-ÖFFSET . FOTOCOPIE

VAN DER LINDEN'S DRUKKERIJ
EN REPRODUCTIE-INRICHTING B.V.
VLIET 4a - 6. 2311 RE LEIDEN - TEL. 071 - 120815

JUWELIER LUCAS VAN LEYDEN D.V.

verkoop van goud, zilver, kerstgeschenken
en occasions
taxaties - ontwerpen
restauratie antiek, zilver
inkoop oud goud en zilver
alle reparaties
75 BREESTRAAT 75
-tel. 071-142350

Leids schilder- en tekengenootschap
"ARS AEMULA NATURAE"
Pieterskerkgracht 9, Leiden.

dag- en avondkursussen:

. akwarelleren, . tekenen,
. modeltekenen, . etsen,
. boetseren, . schilderen.
inlichtingen: telefoon 071 - 140784

Leids in, een duidelijke aansluiting bij tradities en het historisch besef waar een oude wijk als de onze als het ware om vraagt. Zo geeft het bestuur van de wijkvereniging altijd acte de présence bij de officiële onderdelen van de 3 oktober-viering en organiseert de wijkvereniging op Koninginnedag een concert of iets anders.

Jacques vond het altijd heel feestelijk om dan in jacquet en hoge hoed op het toneel te verschijnen. Dat past ook bij zijn opvoeding en politieke en maatschappelijke overtuiging. Dat dat aanstekelijk werkte op andere bestuursleden mag blijken uit de volgende anecdoten. Hij herinnert zich hoe ooit een bestuurslid -hij heette Paul Bakker- van duidelijk andere en zeker niet koningsgezinde overtuiging voorop ging bij de kinderoptocht die ter ere van Koninginnedag werd gevierd, terwijl hij luid "Oranje boven" zong. Dat was het laatste wat ze van hem verwacht hadden.

Die verbondenheid met tradities is kennelijk een element in onze wijkvereniging dat wortel heeft geschoten, in tegenstelling tot wat in veel andere wijken het fundament is van de wijkvereniging, de onderlinge gezelligheid. In onze wijk zijn buurtfeesten of -bijeenkomsten geen succes. Dat heeft de Vrolijke Ark ondervonden, maar ook wijzelf bij de viering van het twaalf en een half-jarig jubileum van de wijkvereniging. De belangstelling voor het feest was mager, terwijl men meer aandacht had voor de tentoonstelling die eromheen was ingericht.

Maar de wijkvereniging is meer dan een historisch genootschap, zo is gebleken. Ze heeft een functie als aanspreekpunt voor de gemeente en de bewoners over tal van aspecten van het wonen in de binnenstad. Die functie werd door de gemeente ook geaccepteerd, vooral in de tijd van wethouder Waal. Nu functioneert de relatie iets minder intensief op politiek en iets meer uitsluitend op ambtelijk niveau. Dat kan te maken gehad hebben met de personen en de politieke kleur, maar het kwam ook door de problematiek die toentertijd vooral op tafel lag: structuurplan, bestemmingsplan, verkeerscirculatieplan. De wijkvereniging organiseerde toen de inspraak onder meer door middel van hoorzittingen ten behoeve van de gemeente. Er was ook een regelmatig onderling contact met de wethouder en zijn ambtenaren, in ongedwongen sfeer. Jacques is er van overtuigd dat de inrichting van onze wijk er anders uitgezien zou hebben als die uitsluitend door ambtenaren zou zijn bepaald. Je kunt niet verwachten dat die alles zien, weten en horen, daar heb je de bewoners eenvoudigweg voor nodig. En Jacques had het voordeel dat hij betrekkelijk wat tijd had en over het algemeen veel zin in wat rondkuieren. Dan kom je nog eens iemand tegen en je ziet wat er gaande is.

Op "bovenwijks" niveau lagen de contacten heel wat lastiger. Het ligt natuurlijk voor de hand dat met name de binnenstadswijken met elkaar afstemmen. Daar was in eerste aanleg een binnenstadsoverleg in het Volkshuis aan de Apothekersdijk voor in het leven geroepen. Dat was wel heel enerverend, altijd deining, altijd spanning, maar veel kwam er niet uit. De andere besturen vonden de Pieterswijk élitair. Een heel spannend moment was de knallende ruzie die er ontstond over de vraag of de Pieterskerk gerestaureerd moest worden of dat er sociale woningbouw voor de Noordvest moest komen. Jacques was op die vergadering aanwezig met Corrie van Welzen. Zij werden zo boos dat ze opstonden om de vergadering te verlaten. Maar dat werd niet toegestaan: de mouw van Jacques' jasje lag er voor driekwart uit voordat ze buiten stonden. Op zulke momenten was Jan Doove altijd de troost en toeverlaat, waar je bij een goed glas weer tot jezelf kon komen. Het "bovenwijks" overleg is wat doodgebloed, mede doordat er een tijd sprake is geweest van de totstandkoming van wijkraden. Tegen dat laatste heeft Jacques zich nogal verzet, omdat daarmee de wijkproblematiek in het politieke vlak getrokken zou worden en dat zou hij betreuren. Inmiddels zou een nieuwe toenadering tussen de binnenstadswijken overigens niet zo slecht zijn, is zijn idee.

Na de tijd van de bestemmingsplanproblematiek, we schrijven nu 1982, werd het iets rustiger, al was er natuurlijk wel zoiets als de bebouwing van het Doelenterrein en de oprichting van studentenflats aan de Kaiserstraat. Tegen onderdelen ervan heeft de wijkvereniging bewaar gemaakt tot aan de Raad van State. Ook dat was spannende genoeg om te doen. Uiteraard was vooral het laatste niet iets waarmee je je de vriendschap van de Stichting Studenten Huisvesting op de hals haalde. Jacques herinnert zich hoe de toenmalige directeur en hij elkaar een tijd lang zelfs bij de sigarenboer niet aankeken. Op een gegeven moment ging hem dat zo hinderen dat hij met een fles jenever de relatie weer is gaan versterken. Een goed voorbeeld van elkaar verkeerd begrijpen: Jacques bedoelde de fles gezamenlijk tenminste aan te breken, zo niet leeg te drinken, maar hij verdween met een bedankje in de bureaula. Misschien komt het daar wel door dat de verhouding, hoewel beter, nog steeds niet erg hartelijk is. Jacques zelf vindt dat de Stichting Studenten Huisvesting zich minder zou moeten concentreren op de binnenstad en een soort campus in de polder moet bouwen.

Want er zijn weliswaar veel meer huishoudens in de binnenstad gekomen -op zich een reden tot vreugde- maar het zijn wel eenpersoonshuishoudens en dat legt een enorm beslag op parkeergelegenheid, voorzieningen e.d. Eigenlijk zou de binnenstad ook een goede portie gezinsbewoning moeten hebben, maar Jacques ziet ook wel dat de stad voor gezinnen

Pieterskerkhof 18

Gratis advies op bouwkundig gebied

Iedere donderdag van 20 tot 21 uur

Amro Bank.
De bank waar je wat aan hebt.

RESTAURANT
DE
BISCHOP

KLOKSTEEG
7
2311SK
LEIDEN
TEL.
071-125024
DAG. GEOPEND vanaf 17.00 uur

met jonge kinderen niet zo aantrekkelijk is. Aan de andere kant merkt hij dat de binnenstad wel in trek is bij tweepersoonshuishoudens, echtparen zonder kinderen en oudere echtparen waarvan de kinderen het huis uit zijn. Het gaat dan wel over de meer draagkrachtigen, want over het algemeen moet er dan een huis of appartement gekocht worden. Hij merkt dat hem regelmatig wordt gevraagd of hij iets aardigs weet in de binnenstad, bijvoorbeeld voor mensen die in de Merenwijk wonen en nu kleiner en meer centraal willen zitten. Hij vindt het bijzonder jammer dat de hofjes over het algemeen meer voor studenten dan voor ouderen worden ingericht, want hij denkt dat de toekomst toenemende aandacht van ouderen voor wonen in de binnenstad te zien zal geven. De appartementen in de voormalige wolfabriek aan het Rapenburg en C&A aan de Aalmarkt zijn er goede voorbeelden van. Hij hoopt dat bijvoorbeeld het Kamerlingh Onneslaboratorium, als de universiteit het afstoot, voor een dergelijk doel gebruikt zal worden. Hij denkt dat bij de inrichting van de "ruimte" in de binnenstad daarmee ook rekening gehouden moet gaan worden: niet zo zeer kinderspeelplaatsjes, als wel voorzieningen zoals een jeu de boules terrein, voor het volwassener vermaak. De laatste tijd merkt hij bij zichzelf ook een toenemende mate van interesse voor aspecten van het ouder worden. Misschien een beetje doordat hij zelf ook al weer een kruisje verder is gevorderd.

Hij heeft in de 10 jaar van betrokkenheid bij de wijkvereniging erg veel aandacht gehad voor het historische. Dat sloot ook aan bij zijn eigen kunsthistorische belangstellings sfeer. Op zich verheugt hij zich erop om wat tijd vrij te krijgen om weer eens in het Stadsarchief te duiken om een mooi stuk voor de Hart van de Stad-krant voor te bereiden. Maar de mensen hebben ook altijd zijn belangstelling gehad en hij merkt dat die belangstelling toeneemt. Het lijkt hem goed als het bestuur onder zijn nieuwe voorzitter vooral ook die menselijke kant van wonen in de wijk tot zijn recht laat komen, vooral waar het het bejaardenvraagstuk betreft. Daar zit een belangrijk stuk toekomst: voor de wijk, maar ook voor hemzelf.

Tot slot: hij heeft soms gemopperd, maar ook erg genoten van 10 jaar wijkvereniging. Mede daardoor voelt hij zich volkomen thuis in Leiden en zou hij er nooit meer weg willen. Zoals hij zelf zegt: "Leidenaar wordt je dan wel nooit, maar ik ben wel heel erg Leids geworden."

Beste Jacques, dit was een geweldige interview: interessant, grappig en ontroerend. Ik hoop dat ik de goede woorden op papier heb gekregen en dat de lezers van de krant je er in kunnen herkennen of leren kennen. Want je bent nog steeds een wijkbewoner en je kuiert nog steeds graag rond. Wie vriendschap zoekt of goede raad kan nog steeds bij je terecht. En je blijft redacteur van de Hart van de Stad-krant. Eén ding weet ik zeker. Je ging ooit naar de oprichtingsvergadering om wat mensen te leren kennen. Je kent er nu misschien meer dan je je toen kon voorstellen. Heel veel dank voor alles wat je voor de wijkvereniging gedaan hebt.

Afra Wamsteker

Bouwplan Pieterskerkhof - Muskadelsteeg.

In het tijdschrift van de Vereniging Heem-
schut vond ik in het nummer van september-oktober 1989 een artikel van auteur Herman Strijbos over inpassing van nieuwe architectuur in een historische omgeving. Gezien de vele reacties op ons bouwplan voor een woning op de hoek van het Pieterskerkhof en de Muskadelsteeg wil ik graag hier een stuk van weergeven.

*Moderne architectuur:
wezenlijk aspect van een beschermenswaard
cultuurgoed.*

Onze gebouwde omgeving draagt op veel plaatsen de sporen in zich van zeven a acht eeuwen ontwikkeling. Waarschijnlijk is de verscheidenheid aan vormen in veel van onze oude binnensteden groter dan die in het verleden ooit is geweest. Het proces waarbij eeuwen lang nieuwe elementen zijn toegevoegd, kan een rijkdom aan vormen opleveren die één ontwerper niet kan produceren. Maar terwijl één ontwerper zal zoeken naar de samenhang in het geheel als de drager van zijn idee, zo zal de samenhang in een geheel dat een ontwikkeling van eeuwen kent niet kunnen ontstaan zonder dat daarnaar bewust wordt gestreefd. Maar aantasting van de verscheidenheid, die door de geschiedenis is ontstaan, door angstvallig bouwwijzen van nu te vermijden omwille van de eenheid met het oude, leidt evenzeer tot verlies van cultuurhistorische waarden als gebrek aan samenspel tussen oud en nieuw, waarbij het een het ander domineert of andersom. Verscheidenheid die gedragen wordt door een zinvol

HET SMALLE PANDJE
MET DE
BREDE SORTERING
SANDERS WIJNHUIS

» au fin bec «
DOEZA STRAAT 12

van cleef

VOOR DIENSTBETOON EN VAKMANSCHAP
LEIDEN

BOTERMARKT 24 - 25 TELEFOON 12 26 69
BREESTRAAAT 171 TELEFOON 13 17 28

4klokhuis

breestraat 116 leiden tel: 12005

off. dealer: arabia,

stelton, guzzini

samenspel van onderlinge contrasten, vertelt het verhaal van een samenleving door de eeuwen heen. In principe behoeft elke bouwer dan alleen maar zichzelf te zijn.

Voorbeelden van bouwwerken waarbij de bouwer zichzelf bleef zonder de samenhang met de omgeving geweld aan te doen, zijn in elke stad en in elke periode van de geschiedenis te vinden. In veel oude binnensteden zijn voorbeelden te zien van Jugendstil die in de tijd van hun ontstaan ongetwijfeld als opzienbarende nieuwlichterij werden beschouwd. Toch is het frappant hoe vanzelfsprekend die nu in de straatwand blijken te kunnen opgaan. Die vanzelfsprekendheid is, zelfs als er geen sprake is van bouwinitiatieven die de schaal van de bestaande omgeving ver te boven gaan, bij de huidige nieuwbouw niet altijd aanwezig. We hebben hierbij niet de voorbeelden van nieuwbouw op het oog die bij het publiek een schokeffect teweegbrengen omdat ze qua stijl niet zouden zijn aangepast. Zonder de publieke opinie als niet ter zake doende terzijde te willen schuiven, willen we die opschudding toch met enige terughoudendheid benaderen. Het schokeffect van nu bewijst niet dat er fouten zijn gemaakt die tot in de verre toekomst te betreuren blijven. Het invullen van openingen in bestaande straatwanden vraagt ongewijfeld een grote mate van voorzichtigheid, maar die voorzichtigheid mag niet dodelijk zijn voor de creativiteit van een ontwerper. Gebrek aan creativiteit en vakmanschap bij de ontwerper zullen nu vaak bij velen geen reactie oproepen, maar juist wel in de toekomst te betreuren zijn.

Deze tekst is me uit het hart gegrepen. Gezien de onverdachte bron wil ik dit graag in de discussie brengen.

Boudewijn Veldman

NOOT v.d. redactie:

Heemschut heeft wel bezwaar gemaakt tegen het onderhavige plan.

Werkgroep

B E K N O P T

Verslag van de werkgroep Pieters-
Academiewijk & Levendaal-west
d.d. 2 oktober 1989

Speel-o-theek in de Vrolijke Arke
Er bestaat een plan om een speel-
o-theek te organiseren in de Vro-
lijke Ark in de Pieterskerk-
choorsteeg. Deze speelgoeduit-
leen is o.a. bedoelt voor gehan-
dicapte kinderen. De organisa-
tie verzocht om parkeergelegen-
heid t.b.v. de ouders die deze
kinderen komen halen en brengen.
Directe omwonenden zagen het
niet zitten dat gedeelte wat nu
autovrij is hier nu voor opge-
offerd zou moeten worden. (in-
middels is er een oplossing voor
dit probleem gevonden)
De PABO aan het Galgewater staat
leeg. Er komt een nieuwe school.
Gat op de Garenmarkt wordt door
eigenaar Verberg zelf bouwplan
voor gemaakt.
Nog geen nieuwe ontwikkelingen
voor het Gemeente Archief.
Ook het gat in de Kaiserstraat
naast de Mensa ontwikkelt zich
niet volgens schema.
Voor parkeerprobleem rond Witte
Poortkazerne is oplossing gevon-
den in het Rembrandtpark.
Bouwplan Fadango (cocktailbar in
Noordeinde) gaat niet door.
In perceel Groenhazengr. 1 is
een autorijschool gevestigd. De-
ze wordt aangeschreven door B&W
omdat e.e.a. niet volgens bestem-
mingsplan is.
Drukkerij Groen (o.a. Langebrug)
heeft plan te vertrekken. Hier
zouden dan weer herenhuizen ge-
realiseerd kunnen worden.

Als u in de lawine van reisgidsen door
de bomen het bos niet meer ziet,
ga dan naar CEBUTO, uw vakantie-
specialist.

Beter uit met

CEBUTO

Doenzastraat 30 Leiden tel. 071-133941

SCHOENWINKEL

"BRABANT"

Ortho	Noordeinde 42	Jochie
Cristall	Tel. 14 98 13	Rohde
Vesters		Waldlaufer
Helioform	Mephisto	Berkelmans
Antonio paolo	Avang	Fut

look
OPTIEKADVIESCENTRUM
LEIDEN · BLEISWUK

BREESTRAAAT 140, 2311 CX LEIDEN. TELEFOON 1071122213.
DORPSSTRAAT 48° 2665 BJ BLEISWUK. TELEFOON 101892116757.

De Breesstraat zal opnieuw ingericht worden. De belangrijkste aanpassingen zijn: brede stoep zijde Langebrug met moderne lantaarns; drempels bij Gangetje & Kort Rapenburg; bussen blijven, maar de rijbaan wordt versmald en de stoepen evenredig verbreed; er komen geen laad- & loszones. Er is plan ingediend voor koffiешop aan de rand van het Van der Werfpark-Douzastraat.

Bouwplannen voor Vliet 9 (restaurant) en St. Jacobsgracht 4, Kapelsteeg (naast Stadhuis nu fietsenstalling) woningbouwplan. Het groen op het pleintje achter de Nova-passage (Noordeinde) is dood. Wordt wellicht vervangen.

Parkeren bij Barrera (hoek Rapenburg - Kloksteeg) en bij Fandango (Noordeinde) loopt flink uit de hand. Maatregelen zijn verzocht. Verlichting Conscientieplein-Conscientiestraat en Vliet is dikwijls stuk en zeer minimaal.

Lichtreclame Klerks drankenhandel op de Douzastraat blijkt een muis te zijn met lange staart. Andere ondernemers wensen nu ook iets dergelijks.

Afsluiting Nieuwsteegbrug (restaurant) en rioolwerkzaamheden Lange Raamsteeg vielen tegelijkertijd samen. Niet zo'n geweldige planning (!)

Gemeentereiniging verzocht ook oude en afgedankte bankstellen o.i.d. door personeel van de vuilophaaldienst te laten meenemen met name bij studentenhuizen. Nieuwsteeg gaat gebukt onder het illegale tweerichtingsverkeer. Verzocht wordt om nu eens duidelijke maatregelen te nemen.

namens de wijkvereniging
Bert Pijnacker

*Het Bestuur wenst U
Prettige feestdagen
en een
Voorspoedig Nieuwjaar*

ENERGIEBESPARING ... MOET KUNNEN!

Energiebesparing thuis: het E-team

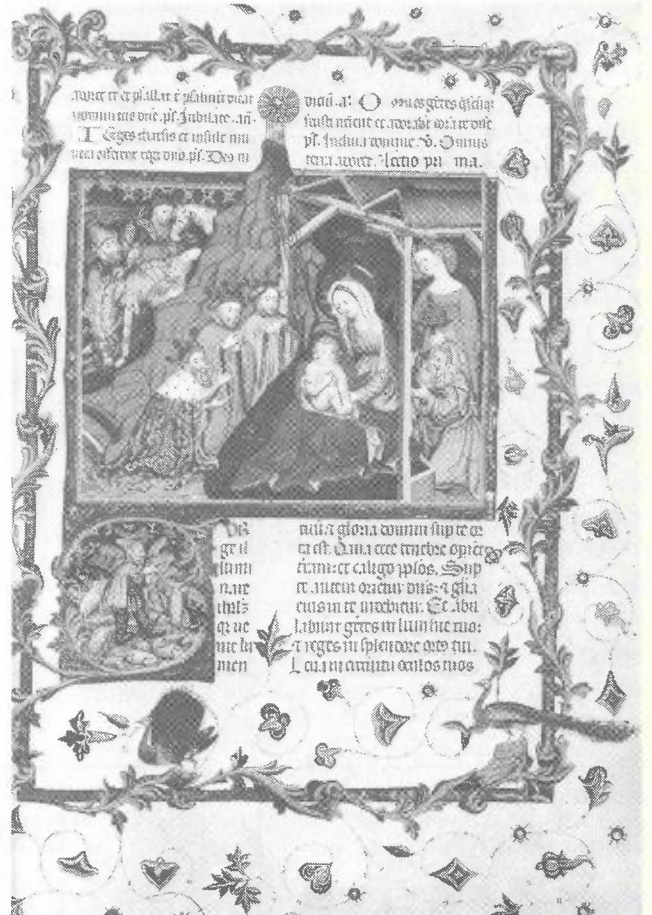
Veel mensen willen op hun energiekosten besparen. Maar hoe? Vaak weet men het antwoord op die vraag niet.

Het Energiebedrijf heeft daarom het E-team ofwel voluit het Energiebesparings-team ingesteld. Dit team kent vele tips en manieren om energie te besparen. Wanneer het E-team bij u op bezoek is geweest, kunt u bijna zeker rekenen op een flinke verlaging van uw energieverbruik.

Voor een afspraak met het E-team belt U 071-252525 en u hoort direct wanneer de consulent bij u op bezoek komt. Hij geeft voorlichting over energiebesparing en kijkt welke eenvoudige technische maatregelen mogelijk zijn. Bijvoorbeeld: tochtprofielen en brievenbusborstels plaatsen, naden en kieren dichtkitten, sloten en scharnieren repareren, isolatiematerialen aanbrengen.

De technici van het E-team voeren die maatregelen ook uit. Ze ruimen zelfs hun rommel op.

Het bezoek van het E-team is altijd gratis. U betaalt alleen de materiaalkosten. Meestal is f 75,-- voldoende.

Aanbidding der Wijzen, Brevarium van Martinus van Aragon, begin 15e eeuw